

LEÉTA A VÁRBAN

Írta és rajzolta Lehoczky György

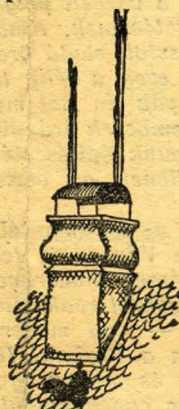
Csak most szeptember 2-án ünnepeltük Budavár visszavételének kétszázötven esztendőjének jubileumát. Az ünnepségen nemcsak a csonka ország, de az egész történelmi Magyarország is megjelent, sőt az ódon hangulatú Bécsikapu-téren felállított ünnepi tribünökön ott állottak csillogó uniformisaikban azoknak az államoknak képviselői is, akiknek az ősei a magyar csapatokkal együtt rohamozták meg az akkor még török félhóddal díszített öreg várfalakat. Ha az ünnep után azonban kis sétat tettünk a várbeli utcácskák kövein, megállapíthattuk, hogy tulajdonképpen még mindig nem foglaltuk vissza Zsigmond és Mátyás királyok világhírű

pénzt beleölni a budai Vár restaurálásába, mert az — kidobott pénz. A magyar építészek között már számtalan terv, ötlet és elgondolás merült fel a budai Várra vonatkozóan, annyi rajzot, egészséges megoldást láttunk, hogy végre komolyan kellene foglalkozni a budai Vár perével. Az első, a legfontosabb kérdést már megoldottuk akkor, amikor a közmunkatanács megtiltotta a bérházak építését, sőt külön engedélyhez köti a régi várbeli házak lebontását is. De ez még nem minden. Legközelebbi feladatunk, hogy még jobban megszigorítsuk a hozzá nem értő építkezők garázdálkodását és egy külön művészbizottság bírálja felül a régi házak tatarozását, továbbá a homlokzatok átépítését és mindazon dolgokat, amelyek a Vár szépségét kérdéseikhez tartoznak.

Szerencsére még igen sok olyan épület áll a Várban, melynek homlokzata előképiül szolgálhat. Sok szép kőkapu, ködész, relief, címer vigasztalja az elégedetlenkedőket, bár még manapság is előfordul, hogy a ház tulajdonosa műépítészek mellőzésével próbál új arcot adni többszázéves házának. Németországban — különösen Nürnbergben és Rotenburgban — külön törvények biztosítják a régi városképek patinás hangulatát, mert az új törvény bátran kimondja, hogy a magánház is csak addig magántulajdon, amíg nem sérti meg a közösség érdekeit.

Budát nem a török, hanem mi magunk tettük tönkre akkor, amikor Budapest lázas fejlődése idején szinte nyaklő nélkül kezdtünk építkezni. Rossz külföldi példák után menve,

uniformizáltuk fővárosunk építészetét, elvetettük a régiek örök szabályait és a becsületes, magyar építéssel helyett kozmopolita szellemben épült velencei palotákat kezdtünk építeni.

Régi kémény

Régi rajzokból, metszetekből tudjuk, hogy a budai Vár utcái valamikor az elmúlt századokban a finoman átértett színek szivárványos üdőségét árasztották magukból. Minden háznak más volt a színe, mert a színes homlokzatokon jobban érvényesülnek a feliratok, a díszek, a szobrok, sőt még az ajtó- és ablak-

nyílások is. Gyönyörűen kikovácsolt ablakrostélyok, finomvonalú utcai lámpák, cégérek tették változatossá az utcára néző ablakokat és üzletnyílásokat és olyan tökéletes hangulatot teremtettek, amiről ma már csak álmodni merünk. Milyen kevés költséget jelentett volna, ha annak idején az ormótlán gázlámpák és a merev villanykörték helyett a régi rajzokról lemásoltuk volna ezeket a kedves apróságokat, mennyivel szebben és nemesebben tekintenének reánk az épen maradt kis paloták homlokzatai, ha nem sajnáltuk volna a fáradságot és kissé jobban vigyáztunk volna arra — hogy magyarok vagyunk.

Virág az ablakban

városát, még mindig ott ólálkodnak azok a hibák, amelyeket az elmúlt liberális kor követett el, amely sutbadobta a tradíciót, lebontotta a régi házakat és a racionalizmus jegyében ormótlán bérpalotákat emelt a magyar főváros e legszebb részén.

Szerencsére ma már igen kevesen vallják, hogy a Vár csak akkor lesz gazdaságilag is jövedelmet hozó városrésze Budapestnek, ha öt-hatemeletes bérpalotákkal tüzdellik tele. Lehet, hogy egyes merkantil szellemű telektulajdonos talán jobban örülne, ha égigérő bérpalota állana várbeli telkén, de nemzetünk és fővárosunk szempontjából nekünk mégis csak fontosabb, hogy megőrizzük a Vár régi patináját és lassan eltávolítsuk a század elején épített hangulatrontó épületeket.

Az utóbbi időben nagyon szeretünk idegenforgalomról beszélni és közben elfelejtjük, hogy a világot járó külföldi először is a régi városrészeket keresi fel és ha elhagyja szállodai szobáját, akkor első útja mindig az illető város bölcsője felé vezet. Még pár esztendő előtt is azt mondták, hogy nem érdemes sok

